

ÅRSMELDING 2013

LILLESAND BY- OG SJØFARTSMUSEUM

Fugl Føniks: Symbol på Kinas keiserinne. Billedvev i silke fra begynnelsen av 1800-tallet.

I 2013 kom skjulte skatter frem i dagens lys. Fra det gamle Kina dukket de finurligste silketekstiler opp, og fra havets bunn i Ulvøysund ble det avdekket restene av et vikingskip. Sponsormidler gjorde det mulig å utgi et eget hefte om skipet – "Norges eldste skipsvrak i sjøen". Det var stor dugnadsaktivitet på museet, og vi hadde fine arrangementer og fester. Men 2013 var også året hvor vi mistet to gode museumsvenner: *"Sorgen og gleden de vandrer til hope"*.

FINE BESØK PÅ MUSEET

Våren 2013 var det omvisning på museet for lederstaben hos Fylkesmannen i Aust-Agder. Selv om

Fylkesmannen fant både museet og Lillesands historie interessant, var det også morsomt at vi i regi av Hotel Norge kunne servere rosa musserende vin, en tradisjon hentet fra *Mysterier* av Hamsun. En utvidelse av dette intermessoet, hadde allerede skjedd da TV2 og deres internasjonale prominente gjester fra filmindustrien besøkte museet i månedsskiftet februar-mars. Museumsbestyreren kunne stille i historisk antrekk, gave fra Else Rønnevig og fint omsydd av Marit Gunvaldsen.

Hotel Norge serverte kokt torsk med tilbehør i museets fine stuer, og det var underholdning ved Hilde og Jo Eskild. En makeløs kveld med eskildsk magi i luften, og et museum som viste seg fra en ny og – for våre gjester – *eksotisk* side. Og som en direkte følge av festen for TV2 kunne vi stille med et nystemt flygel da BLIM avholdt elevkonsert noen uker senere.

www.lillesandmuseet.com

DUGNADSGRUPPENE

Parallelt med omvisninger, håndverkere og andre besøkende, er det blitt arbeidet intenst i Museumsbutikken og i dugnadsgruppene innenfor registrering, bokutgivelse, veveri og snekkerverksted. I registreringsarbeidet var det, stort sett kontinuerlig, store problemer med internettforbindelse og/eller pålogging. Det er utrolig, sett i etterkant, at Svein Aslaksen tålmodig har holdt det gående og fortsatt er med. Hatten av! Åse Bach-Kristensen har vært Sveins assistent mellom sine mange reiser. I andre deler av registreringsarbeidet har det foregått sirlig tekstilmerking ved Gerd Meyer-Hansen og Laila Hæstad. Museet har fått et lite lokalhistorisk bibliotek som Vigdis Vesterheim og danske Niels Damgaard har registrert og gitt en egen side på internettbiblioteket Librarything: <http://www.librarything.com/profile/Lillesandmuseet>. Niels har vært til stor glede for museet også på andre områder gjennom blant annet styreverv i venneforeningen.

Den populære utstillingen "Junaiten i Lillesand" fra 2012 skal bli bok, og her har ikke minst redaktør Kari Michelsen holdt tømmene gjennom året. Kristen Heldal og Merete Heldal har arbeidet med å få inn sponsormidler. Utgivelsen er planlagt til sommeren 2014.

Museet fikk to fine vevstoler i gave som ble montert av den fingerferdige Sven Øverbø i den nye vevestuen, og Solveig Vassbotn har satt de fineste renninger på dem begge med hjelp av Tøtta Mollestad. Fra å være en rotehaug av maskiner og høvler, kom stadig flere maskiner på plass i Ribes gamle snekkerverksted gjennom året. Dugnadskveldene her avsluttes med gode historier, dikt og lefser og filosofiske betraktninger, ikke minst fra Hans Jørgen Fjeldskaar. I påskeuken gikk han bort, og i dugnadsgruppen kom det en merkbar tomhet. Etter en god minnestund ble det klart at vi måtte fortsette arbeidet som Fjeldskaar hadde startet. Han ville ikke hatt det annerledes. Nå er det en fabelaktig gruppe med dyktige folk bestående av Knut Ribe, Sven Øverbø, Odd Eigeland, Tore Garvin og Viktor Bjørkestøl, med andre hjelpere fra og til. Høydepunktet i 2013 kom med en glassvegg som avslutter den siste veggen på verkstedet. Firmaet CG-Glass i Kristiansand gav, foruten sponsormidler, også god hjelp til å få satt veggen på plass. Tore Garvin hadde, foruten ideen til prosjektet, foretatt nitide utregninger for å få glassveggen manøvrert opp, og det gikk med 1mm klaring! Om noen nå skulle lure på hvordan den er kommet opp, ville de få et problem... Hele prosessen ble filmet av Bjørn Vennesland og ble også omtalt i avisene.

MUSEUMSBUTIKKEN

Museumsbutikken holdt åpent gjennom hele sommersesongen, og i desember, med stor frivillig innsats fra Anstein og Brit Nørsett, Jonathan Sanders, Randi Rosenberg Hall og de mange tilkallevektene fra Carl Knudsen-gaardens Venner. Butikken er ualminnelig hyggelig, og den er helt uunnværlig for museumsdriften. Store deler av vareutvalget, som ikke kan fås andre steder, er fra kunsthåndverkere i Lillesand og den nære omegn og ikke minst fra Smedmyra Dagsenter. Nevnes spesielt må Grethe Othilie Gullaksen som har lagt et stort arbeid ned med å oppdatere foreningens medlemslister og for øvrig stått for produksjon av keramikk til butikken. At denne drives av frivillige betyr at det som ellers hadde gått til lønn, nå kan kanaliseres ut til spesielle behov for museet, og det har reddet mang en utstilling! I 2013 var det til utstillingene fra Kaldvell. Jeg sier takk for det!

STRØM OG IT

For å se på mulighetene for å legge inn strøm i museumsbakgården, ikke minst i utstillingsvinduene ut mot Nygårdsgaten, i vevestuen og på snekkerverkstedet, ble Kulturminnevern Aust-Agder kontaktet. Det ble gitt forhåpninger til at en nennsom installasjon var innenfor rekkevidde. Etter flere søkerunder gjennom året, i godt samarbeid med Odd Steindal fra EBE, er dette imidlertid fortsatt ikke avklart. Så vi håper fortsatt på julenissen nå, i 2014.

Det har vært mange problemer med internettforbindelsen og komplisert tilgang til interne kommunale programmer for museet i 2013, men ut på senhøsten ble det meste løst. Nå har vi også fått nettverk i større deler av museet, som letter registreringsarbeidet betydelig.

DEN UKJENTE KINESISKE KUNSTSAMLINGEN PÅ KALDVELL

En svært velkommen gjest på museet var lokalhistoriker og lektor Per Mollatt. Noen ganger satt han og spilte på flygelet for at jeg skulle ha musikk til arbeidet. Andre ganger kom han med små klenodier til museet og fortalte morsomme historier. Men så begynte han på sitt stillferdige vis å insistere på at det var en unik samling med "kineserier" i Lillesand som burde stilles ut på museet. Jeg var svært imot det, det ville være for stor en munnfull å ha med kinesisk kunst å gjøre. Vel, Mollatt hadde skrevet en ikke utgitt bok om temaet, der kunne jeg finne det jeg trengte å vite, mente han. Jeg kom på gli og begynte å akseptere en mindre utstilling om "Den ukjente kinesiske kunstsamlingen på Kaldvell" under forutsetning av hjelp fra eksperten selv. Og så døde også han.

Det var hans stedatter Marianne Denstad og jeg som fant ham. Det førte oss sammen i både sorg og arbeid med en utstilling i Mollatts ånd. Det viste seg at Marianne hadde en del kjennskap til kinesisk kunst gjennom sin mangeårige hjelp og støtte til Mollatts innsamling av bilder av kinesiske gjenstander fra Kaldvell. Hun hadde vært på flere reiser med sin stefar hvor de hadde besøkt kinesiske kunstutstillinger og samlet inn bakgrunnsstoff. Sammen utarbeidet Marianne og jeg en brosjyre om Kaldvell og fikk samlet sammen noen av de prektige billedvevstekstilene som befant seg i Lillesand. Det var i sannhet en ukjent skatt.

Historien bak silketekstilene er en historie for seg. Iver Munthe Daae kom til Kina i 1860-årene, og begynte å arbeide i det engelske tollvesenet. Her gjorde han lynkarriere, lærte seg flytende kinesisk og ble til sist tolldirektør. Han var en enestående samler av kinesisk porselen og silketekstiler, og hadde kontakter helt opp i det keiserlige hoff. Da han flyttet tilbake til Norge i 1888, slo han seg ned i Lillesand og bygget opp den flotte eiendommen Nedre Kaldvell og Kaldvell Tresliperi.

Daae solgte siden halvparten av sin kinesiske samling til Kunstindustrimuseet i Oslo, for det meste porselen. Her danner de nå en av de fineste kinesiske samlinger i verden, helt uerstattelig og ubegripelig i sin verdi. Mange av silketekstilene ble tilbake på Kaldvell etter at Daae flyttet til Oslo i 1907. Wiborg-familien overtok eiendommen og sliperiet, og selv om tekstilene ble spredt da eiendommen ble solgt på 1950-tallet, var det mulig å samle inn og vise frem en vakker samling billedvevstekstiler og broderier av enestående kvalitet gjennom sommeren 2013. Det har vært stort, og både Marianne og jeg er takknemlige for at Mollatt gjorde oss oppmerksomme på potensialet som ligger i Kaldvells fortid.

I museets tredje etasje har Rita Strandmyr fra Skiltverkstedet laget en egen utstilling om Tresliperiet, og den utstillingen vil bli stående noen år, for det har vist seg at mange i Lillesand har ønsket å gjense eller vite mere om denne fabrikken som betydde så mye for så mange den tiden den var i gang. Og tenk så fikk museet et ekte aksjebrev i gave "Aktie No. 22 fra Aktieselskabet Kalvild Træsliberi" av Bjørn og Merete Heldal, så nå er museet også blitt deleiere! Utstillingen i 3.etg og Kaldvellbrosjyren ble sponsort av Carl Knudsen-gaardens Venner (kr.22.900,-). Silketekstilene er siden blitt avfotografert uten honorar av tekstilkunstner Laila Hæstad.

LILLESANDS VIKINGSKIP

Samtidig med Kina-utstillingen, foregikk planene rundt presentasjonen av Lillesands vikingskip som ble oppdaget i sundet ved Ulvøysund av dykkeren Vegar Strømman i 1996. Norsk Maritimt Museum ved Pål Nymoen foretok utgravninger, men først i 2013 var det klart for lokalt utlån etter lengre påtrykk, ikke minst fra historiker og musiker Terje Ellefsen. Det var en stor dag da kvernsteinen fra *Lillesands vikingskip* ankom. Steinen ble straks plassert i et stort akvarium utlånt av Agder Naturmuseum med god hjelp av Kai Holm.

Utstillingen var et samarbeid med Norsk Maritimt Museum og bygget på de utgravninger som var blitt gjort. Funnet bestod av en formasjon av kvernsteiner på havbunnen, og da det ble foretatt en dybdemåling under steinene, dukket det opp et reinsdyrgevir. Siden gevir er et organisk materiale, var det mulig å tidfeste det til rundt år 1030 ved C14-datering. Det var snakk om et handelsskip som hadde forlist, fylt med kvernsteiner og bein. Kvernsteiner var en svært viktig handelsvare på den tiden, og steinen som museet fikk låne, hadde ligget på havbunnen i nesten 1000 år.

En av Setesdals dyktigste jegere, Anders Dalseg, lånte ut et prektig reinsdyrgevir til utstillingen. Jorunn Stålsett lånte ut fine bilder laget av ilanddrevet vrakgods og drivved fra strendene på Justøya som eksempel på hva vrakgods i dag kan brukes til. Museet fikk også låne vrakgods av Norsk Maritimt Museum som var hentet opp fra sjøen av en lokal dykker i Lillesand. Dette var konfiskerte gjenstander, siden 100 år gamle eller eldre vrakgjenstander fra sjøen tilhører Staten. For at skoleelever skulle oppleve hvordan selve malingen med kvernsteiner foregikk fikk vi låne en håndkvern fra Notodden til å kverne bygg. Praktisk opplevelse kan gi mer forståelse enn 1000 bilder!

Vi fikk produsert et eget hefte om vikingskipsfunnet som kan kjøpes i bokhandelen og i Lillesands Sparebank. I heftet er det bidrag fra arkeolog og forsker Pål Nymoen, professor emeritus Halvard Bjørkvik, sportsdykker og jurist Erik Erland Holmen og historiker Terje Ellefsen. De skrev alle uten honorar! Utgivelsen ble støttet av Sparebanken (kr.12.500) og Vestre Moland og Lillesand Historielag (kr.10.000,-), foruten av private sponsorbidrag (kr.2.000,-) og dette dekket trykkeriutgiftene.

Fordi skipet ble datert til slutten av vikingtiden, var det naturlig å fokusere på denne epoken. Ved hjelp av Bronseplassen, ved Eli Solgaard og Helge Gorm Grønli, og Terje Ellefsens private samling, kunne vi montere en tredelt utstilling i vinduene ut mot Nygårdsgaten. Det var krigerne med deres våpen nederst; bueskytteren og sverdkjemperen og den lille vikinggutten som syntes det var spennende. I 2.etasje var det håndverket, kvinnenens brikkvev og de staselige kvinnedraktene. Øverst oppe var det Kvitekrist – eller Olav den hellige – som symbol på det store religionsskiftet hvor nordmenn gikk fra asatro og menneskeofringer til kristendom og humanisme.

SKJULTE SKATTER

Fellesbetegnelsen for sommerutstillingene var "Skjulte skatter". En undertittel var "*Der dragene møtes*", og det er interessant å merke seg både kinesernes og vikingenes bruk av drager – et dyr som vi ikke har grunn til å tro har eksistert. Hvordan kunne en slik myte oppstå i to forskjellige verdensdeler? Her er det mye å grave i for den som har lyst til å avdekke fortidens mange mysterier. Konservator Johanne Huitfeldt, som holdt foredrag i museet om kinesisk kunst, var ikke fremmed for at det kan ha vært langt mer kontakt mellom øst og vest enn det vi er klar over opp gjennom tidene og påpekte som eksempel den underlige likhet mellom de kinesiske pagoder og de norske stavkirker.

Til de forskjellige sommerutstillingene i 2013 ble det innkjøpt digitale hjelpemidler sponsorert av Familien Henrik Hansens legat (kr.17.414,-), blant annen en lystavle og en digital fremviser. Terje Elseth fra Lillesand kommune bidro med hjelp til trykk av plakater, og Helges Studio med gunstige priser på repro-arbeid.

SESONGÅPNINGEN 2013

Museet ble behørig åpnet til hyggelig musikk av Susie & the Spuds, som spilte gratis takket være samarbeidet med bandmedlem Terje Ellefsen. I strålende solskinn kunne vi by på kinesisk suppe sponsorert av China House i Lillesand og norrøn gudemusikk ved Nora Bang. Marianne Denstad fortalte om den kinesiske kunstsamlingen og samarbeidet med sin stefar Per Mollatt, Terje Ellefsen fortalte om de første skriftlige kildene vi har fra Ulvøysund, og Erik Erland Holmen fortalte om det å dykke i skjærgården. Formann i museumsnemnda, Berit Eide Johnsen sa noen gode ord om museumsarbeidet, og vår alles Arne ordfører ønsket museet til lykke med sesongen og åpnet utstillingene, fem i alt: Vikingskipet, vindusutstillingene fra vikingtiden, den ukjente kinesiske kunstsakten, tresliperiet på Kaldvell og kunstutstilling i Tollboden ved Erlend Larsen. Etter mat og mere musikk fra the Spuds, gikk turen opp i Bystyresalen i Rådhuset, hvor Pål Nymoen holdt foredrag om skipsfunnet i Ulvøysund. Det var en flott åpning som også fikk fin omtale i avisen.

SOMMERGUIDER

En stor fornøyelse var det å innvie sommersesongen med de tre fantastiske guidene Renate Melå, Astri Tønnessen og Jonathan Sanders. For Renate og Astri var det andre sesong de var med, men for Jonathan var det nytt, selv om han har vært aktiv som frivillig i Museumsbutikken i lengre tid. Vi startet med et felles guidekurs i samarbeid med Alvhild Gulbrandson, ikke bare for våre guider, men også for andre i turistnæringen i Lillesand. Dette har vi fått mange positive tilbakemeldinger for.

TOLLBODEN

På Tollboden var det skiftende kunstutstillinger gjennom hele sommeren, de holdt samme åpningstid som museet under ledelse av kunstner Erlend Larsen. Det ble vist frem fabelaktige skulpturer, treskjæringskunst, malerier, grafikk og spesialteknikker, et stort pluss for både Lillesand, museet og sommergjestene. Utstillere sommeren 2013 var foruten Erlend Larsen, Anna Karin Tabarand, Ingebjørg Sordal, Odd Gresslien, Pernille Usterud-Svendsen og Christian Muri Clemetsen. Clemetsen hadde også juleutstilling i Museumsbutikken. I august fikk vi forøvrig tilbake det gamle tollskapet som en gang stod på tollkontoret. Det hadde havnet i Danmark og kom på internettauksjon. Derfra ble det kjøpt og hentet hjem av ordføreren selv, Arne Thomassen, og Anstein Nørsett og det ble omtalt i både Fædrelandsvennen og Lillesandsposten.

Det vakre rommet ut mot havet i Tollbodens 1.etasje kom tilbake på museale hender i slutten av året, etter at Sjømannsforeningens kontordel flyttet over i bibliotekshuset. Tollbodslokalet hadde gjennom noen år vært brukt som kontor for hjemmesiden www.sjohistorie.no og det var felles enighet om at et slikt kontor ikke nødvendigvis behøvde Lillesands fineste utsikt. Fremover vil det bli skiftende utstillinger i lokalet.

OMVISNINGER, TILSTELNINGER OG BESØK

Januar 2013 startet med besøk fra Langemyr skole i Grimstad. Elever herfra står mitt hjerte nær, og det er den største ros jeg kan få, når de ønsker å komme tilbake til museet år etter år, sommer som vinter, og gjerne sjøveien.

Det ble ingen 17.mai-feiring for barn i museumsbakgården i 2013, men vi fikk et fint foredrag om "Kvinnene på Agder", ved Nils Martinius Justvik, 1.amanuensis ved UiA, i finstuen. Foredraget var en av flere markeringer av Stemmerettsjubileet 2013 på museet. Senere fulgte Barnas Kulturdager og eventyrstund med Hilde Eskild som var veldig populært. Gjennom månedene april-september hadde museet besøk av skoler, barnehager, voksenopplæring og av flyktingemottak fra Høvåg, Birkeland, Grimstad og Lillesand. Fra Lillesand har utvalgte klasser fra samtlige skoler og barnehager vært innom i løpet av året. Over 800 barn har besøkt museet i 2013.

Sven H. Svendsen fra Lillesands Sjømannsforening har vært innom museumskontoret nesten daglig og skjemt museumsbestyreren bort med kaffe og en vaffel innimellom. Det betyr mye for hyggen i huset og i den daglige dont under samme tak!

SOMMERGJESTER

Av andre besøkende, var det hyggelig å hilse på museumsansatte fra Grimstad Bys Museer, Agder Naturmuseum og ikke minst Kai Holm, Norsk Maritimt Museum, Kunstindustrimuseet, Kon-Tiki-museet og fra Nationalmuseet i København. Sistnevnte kom ens ærend for å se utstillingen om vikingskipet. Tidligere direktør ved Norsk Folkemuseum og professor i middelalderhistorie, Halvard Bjørkvik, har vært en god venn av museet gjennom hele året og har hjulpet til med museale oppgaver, foruten bidrag til ulike publikasjoner.

Gjennom sommeren ble det holdt over 200 omvisninger for bl.a. engelske og skotske, australske, pakistanske, malaysiske, bakuiske, franske, spanske, irske, litauiske, nederlandske, tyske, amerikanske, danske, svenske og ikke minst kinesiske gjester, foruten norske gjester fra det ganske land og flere reiseselskaper. Takket være en ekstra bevilgning fra Rådmannen, kunne vi holde åpent også i august, noe som betydde at over 700 ekstra gjester fikk sett museet i løpet av de to ukene.

SOMMERARRANGEMENTER

Stikk imot alt vi regnet med, ble foredraget om kinesisk kunst ved konservator Johanne Huitfeldt fra Kunstindustrimuseet i Oslo en stor suksess, selv om det var midt i fellesferien med praktfullt vær. Tittelen på foredraget var "Den kinesiske kunstsamlingen til Daae". Foredragslokalet var stappfullt, noen måtte stå utenfor på trappen og en satt til og med bak lerretet der Huitfeldt viste bilder. Det er til ettertanke at mange trosser utelivets fristelser midtsommers hvis foredragsholder og tema fenger. Huitfeldt, som er en av Norges beste kjennere av asiatisk kunst, var for øvrig begeistret for utstillingen fra Kaldvell.

Moro var det også å ta imot Kulturpatrulja fra Setesdal som både spilte felemusikk, danset og kvad i sine praktfulle stakker og bunader i museumsbakgården. Igjen var vi heldige med været, og gjestene var begeistret for nepespa-suppen (tradisjonsmat fra Setesdal) og hjemmelagede lefser – og kildevann fraktet ned fra fjellheimen i Valle.

HØSTARRANGEMENTER

I september feiret vi Kulturminnedagene og Stemmerettsjubileet med et flott arrangement i Bystyresalen og på museet i samarbeid mellom Agder Historielag, Vestre Moland og Lillesand Historielag, Lillesand kommunes Kulturkontor og museet. Det var foredrag v/førstearkivar Roger Tronstad fra Statsarkivet i Kristiansand om kvinnelige kommunepolitikere i Lillesand og i Agder FØR stemmeretten ble innført. Randi Rosenberg Hall og Alvhild Gulbrandson holdt foredrag om foregangskvinnen Elise Tvede, "The lady with the pen" til en fullsatt sal. Det var egenkomponert musikk for anledningen ved Guri Linn og Linnerlene, foruten at gjestene ble servert fiskesuppe og fikk omvisning på museet. Gjestene kom fra begge Agder-fylkene.

Av andre aktiviteter i løpet av høsten, kan nevnes at Husflidslaget hadde marked i museumsbakgården, og Susie & the Spuds spilte inn tre musikkvideoer i bakgårdsbygningene, de kan høres på YouTube og Facebook. Anbefales! På Kulturturnatta var det *Mustikk på museet* med spøkelsesfortelling på loftet og Musefortelling for de små i spisestuen. Alvhild holdt roen også da det ble for skummelt for noen, Magne Haugen gjorde en fremragende figur som spøkelse og Kristen Edvard Skaar fortalte om *Mus på museum*. Det var nødvendig med tre forestillinger, for det kom så mange barn.

JULEMARKED OG JULEUTSTILLINGER

Julemarkedet i Rådhusparken og museumsbakgården hadde mange boder, mye folk og flott vær. Odd Eigeland bakte lefser i bryggerhuset, det er utrolig populært, og smaken av nybakte lefser er vel noe av det beste som finnes. Museet hadde åpen brannutstilling, og i Museumsbutikken satt Terje Sødal og signerte Høvågboka, "Høvåg – gårds- og slektshistorie (bind 1)". Butikken holdt åpent i desember helt frem til jul med egen kunstutstilling. Museets juleutstillinger var også åpnet, både nissens juleverksted og nissens slede, foruten julekrybbe og julestjerne. Hele museet og Tollboden var vakkert pyntet med julelys og juletre.

Oppunder jul var det nok midler igjen på budsjettet til at vi kunne holde en stor *julvefest* for alle de frivillige som er knyttet til museet, Sjømannsforeningens styre, samt nemndsmedlemmene. Det var moro å kunne benytte hele museet, museumsbakgården og butikken og de lokaler som leies ut til Sjømannsforeningen under ett. Da feiret vi hverandre og Lillesands første offisielle innbygger, Jacob Justssøn Wulff, som bosatte seg på *Sanden* i 1633. Han hadde en tendens til også å dukke opp på festen på museet i 2013. Ordføreren overrakte diplom til Årets Julv som i 2013 gikk til Odd Eigeland for hans enestående innsats både på snekkerverkstedet og ved lefsebakst i bryggerhuset. Tilfellet ville at han også vant hovedgevinsten på festen, som var en flaske konjakk – og det var vel fortjent!

GAVER TIL MUSEET

Museet har fått mange flotte gaver i løpet av 2013 utover de allerede førnevnte. Fra familien Årnes i Høvåg fikk museet et vakkert skipsorgel som Dag Ellefsen har satt i stand. Av andre gaver kan nevnes en amerikatrunk av Tor M. Bakke og en flott lampe i Jugendstil fra Sissel O. Engemyr. Lampen er montert i soverommet på museet, og ser ut som den alltid har hengt der. Allehånde gav museet et overskudd av suvenirer fra Lillesand. Knut Ribe har kommet med flere ting, blant annet en fiolin som hans far Jørgen hadde laget på det gamle snekkerverkstedet. Finn Bergkirk har gitt både en kapteinsuniform og en fin slipestein. Hans Berntsen har bidratt med vognlykt til museets Victoriavogn. Museet har fått tekstiler, bilder og bøker. Det var også morsomt å få en pose med nøkler funnet i muren ved Lillesand kirke av 11 år gamle Ole-Alexander Hansen Andersen!

Men det helt store som nesten ikke kan sies, er at Per Mollatts etterkommere har tilbudt museet både en stor samling bøker og møbler - og utvalgte billedvevstekstiler fra den kinesiske kunstkatten på Kaldvell. Dette er et storslått tilbud som kan gjøre noen hver stumme. Avtalen for dette er ikke ferdig avsluttet, og det gjenstår også en del når det gjelder oppbevaring og håndtering av tekstilene, som krever ekstern hjelp. La meg bare her si at jeg kommer tilbake til dette på et senere tidspunkt.

BESØKSTALL

Det har i 2013 vært 6.555 registrerte gjester ved museet, som er betraktelig færre enn i 2012, men et flott besøkstall likevel. Sommeren 2013 var ualminnelig solrik, og det er ikke godt museumsvær, så mange museer langs sørlandskysten har klaget over besøkstallene denne sommeren, men altså ikke

jeg, selv om det ikke var noen rekord. Over 800 barn besøkte museet i forbindelse med skolebesøk og arrangementer, og det er lagt ned over 1500 arbeidstimer på frivillig dugnadsarbeid. Som rosinen i pølsa må jeg få nevne at museets hjemmeside www.lillesandmuseet.com har fått et stadig større publikum; over 51.000 besøkte hjemmesiden i 2013. Museet er også på Facebook og har en egen venneforening her med over 200 medlemmer.

VERVEN

Det har vært møter om Verven Kystkultursenter, hvor museet har en naturlig plass i de tanker som gjøres om fremtidig bruk av stedet. Kongstanken nå, etter forslag fra nærværende Sven Øverbø, er å se om det er mulig å flytte den store Fossbekkbua til Verven. Med den vil Lillesand få en gildesal midt i sentrum! Som sjøfartsmuseum har det også vært naturlig å engasjere seg både i Museumsfartøyene i Lillesand og i Blindleia Kystlag. Begge er medlemmer av Vervens forening.

MUSEUMSNEMNDA

Gjennom året har det vært avholdt 9 møter i Museumsnemnda, og nemndsmedlemmer har også hjulpet til ved tilstelninger på museet foruten støtte i det museale arbeidet. Medlemmer av museumsnemnda pr.31.12.2013 er Berit Eide Johnsen (formann), Svein V. Såghus (Blindleia Kystlag), Lise Andersen (Handelsstanden), Kristen Edvard Skaar (Vestre Moland og Lillesand Historielag), Tore Jan Clausen (Lillesand Sjømannsforening) og Randi Rosenberg Hall (Carl Knudsen-gaardens Venner). Nemnda er svært viktig for både museet og for museumsbestyreren, og samarbeidet med formannen, som med sitt inngående kjennskap til lokalhistorie og musealt arbeid, er til uvurderlig hjelp.

ØKONOMI

Gjennom året har driften måttet tilpasses stramme økonomiske rammer, noe som har lagt mange begrensninger. At en femtedel av museets driftsbudsjett på rundt kr.50.000,- går med til abonnement på registreringsprogrammet Primus, er en sak som jeg har tatt opp direkte med Museumsforbundet. Det ser ut til at dette er noe de vil arbeide for å bedre, men det kan ta tid. Enn så lenge båndlegger det midler. De økonomiske begrensninger gjelder i særlig grad for muligheten til å innhente profesjonell assistanse utenfra – som er spesielt viktig for et museum som står alene. Det er stor synd om vi blir for amatørmessige i vår formidling, fordi vi ikke har råd til annet. Kan museums-Norge være bekjent av det? Museet har kun en heltidsansatt. Budsjettet for sommerguider tillater ikke åpent museum i august – som er en viktig turistmåned - uten at det bevilges ekstra midler til dette. Det er små midler til å piffe opp utstillinger for. Annonsering for aktiviteter er på et absolutt minimum, og det museet kan tilby sommerturistene har sterk konkurranse fra andre tilbud, ikke minst fra vest. Det er ikke gitt å kunne tilby gull for gråstein over lengre tid, det er både personlig oppsplitende og nedverdiggende for kommunen. At alle utstillinger og prosjekter må gjennomføres med sponsormidler, betyr at deler av arbeidstiden rett og slett går med til å skrive søknader.

Sorgen og gleden de vandrer til hope: Men like mye som jeg kan klage over vanskelige økonomiske rammer, like høyt og høyere kan jeg bejuble sponsorers raushet og den innsatsen som frivillige gjør for museet! Fremst i rekken av museets hjelpere står dugnadsgruppene, som med sin gå-på-vilje og sitt engasjement gjør en innsats som ikke kan vurderes høyt nok. En særlig takk til ordfører Arne Thomassen er også på sin plass, han har støttet museet i stort og smått gjennom hele året. Tross et annonsebudsjettpå noen få tusen kroner årlig, kommer det mange gjester. Det er liv laga for et museum med en slik oppbakning!

28.februar 2014
Anne Sophie Høegh-Omdal